

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра внутрішніх хвороб тварин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету ветеринарної медицини

Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ

Протокол № 11 від 16.05 2024 р

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри внутрішніх хвороб
тварин

Протокол № 9 від «15» 05 2024 р.

д.вет.н., завідувач кафедри внутрішніх хвороб
тварин

Наталія ГРУШАНСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант програми

д.вет.н., зав. каф. внутрішніх хвороб тварин

Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

за вибором

«Дерматологія та ендокринологія тварин»

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: Ветеринарна медицина

Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»

Освітня програма «Ветеринарна медицина»
(назва)

Факультет Ветеринарної медицини
(назва факультету)

Термін навчання: денна форма, повний термін навчання (6 р.), 4 курс

Розробники:

Голопура С.І., д.вет.н., професор кафедри внутрішніх хвороб тварин,

Грушанська Н.Г. д.вет.н., професор, завідувач кафедри внутрішніх хвороб тварин,

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
«Дерматологія та ендокринологія тварин»
(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>211 – «Ветеринарна медицина»</i>	
Освітня програма	<i>Ветеринарна медицина</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Вибіркова</i>	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	<i>залік</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	
Рік підготовки (курс)	IV	
Семестр	8	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	–	
Лабораторні заняття	<i>15 год.</i>	
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	
Індивідуальні завдання	–	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – надання магістрантам теоретичних знань та практичних навичок із методології аналізу даних клініко-лабораторних досліджень, розпізнавання, лікування та профілактики хвороб шкіри та ендокринної патології у тварин.

«Дерматологія та ендокринологія тварин» – одна з спеціальних клінічних дисциплін, які формують магістра ветеринарної медицини виробничого спрямування. Для ефективної роботи майбутнього магістра лікаря-терапевта необхідно правильно діагностувати різні за своєю етіологією захворювання, а саме ендокринні та хвороби шкіри; призначати своєчасно патогенетично обґрунтоване лікування тварин, прогнозувати та профілакувати ці хвороби. Значення дисципліни для формування магістра ветеринарної медицини зростає з уведенням спеціалізації у практику лікарів ветеринарної медицини та постійним зростанням кількості свійських тварин.

Завдання:

- поглибити теоретичну підготовку з дерматології дрібних тварин і коней та ендокринології;
- освоїти методики клініко-лабораторних досліджень та методи встановлення діагнозу і диференційної діагностики ендокринної патології та хвороб шкіри;
- поглибити теоретичну підготовку з етіопатогенезу і терапії хвороб шкіри та ендокринної патології;
- отримати навички аналізу, узагальнення матеріалу з вибраної проблеми при написанні магістерської роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сучасні методи клінічних, лабораторних, функціональних, інструментальних та інших досліджень хвороб шкіри та ендокринної патології тварин;

- особливості етіології, патогенезу, симптомів, а також принципи лікування та профілактики найбільш поширених хвороб шкіри та органів ендокринної системи тварин;

вміти:

- володіти сучасними методами клініко-лабораторних, функціональних, інструментальних та інших досліджень хворих тварин з патологією шкіри і ендокринною патологією та вміти аналізувати їх результати;

- розпізнавати (діагностувати) хвороби шкіри дрібних домашніх тварин і коней та ендокринні хвороби;

- з урахуванням етіології і патогенезу раціонально застосовувати фармакологічні та інші засоби лікування хворих тварин;

- складати план заходів профілактики хвороб шкіри та ендокринної патології та організувати його виконання.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК):

- ✓ Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

- ✓ Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ✓ Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ✓ Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ✓ Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ✓ Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ✓ Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ✓ Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- ✓ Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів
- ✓ Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ✓ Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ✓ Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ✓ Здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження.
- ✓ Здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.

програмні результати навчання (ПРН) ОП:

- ✓ Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ✓ Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин
- ✓ Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
- ✓ Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

- 2. Програма та структура навчальної дисципліни для:**
- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
  - скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

**Програма навчальної дисципліни
Змістовий модуль 1.
(Вступ до предмету, дерматологія дрібних тварин)**

Тема лекційного заняття 1. (19 год.) Введення до предмету. Мета та завдання дисципліни, значення у формуванні спеціальних знань та навичок у фахівців ОС Магістр. Основні синдроми ураження шкіри та шкірних залоз у дрібних тварин. Вступ. Значення дисципліни у формуванні магістра ветеринарної медицини. Мета та завдання дисципліни. Основні синдроми ураження шкіри та шкірних залоз у дрібних тварин.

Тема лекційного заняття 2. (21 год.) Особливості діагностики хвороб шкіри у дрібних тварин. Синдромний підхід до лікування. Діагностичні алгоритми основних дерматологічних синдромів.

Тема лекційного заняття 3. (21 год.) Особливості лікування хвороб шкіри у дрібних тварин. Особливості терапії гормональними препаратами для лікування хвороб шкіри тварин. Засоби етіотропної і патогенетичної терапії в лікуванні хвороб шкіри тварин.

Тема лекційного заняття 4. (5 год.) Дерматологія коней. Основні хвороби шкіри у коней та їх диференційна діагностика. Атопія. Фотосенсибілізація. Алергічні реакції шкіри на дію лікарських речовин. Фолікуліти у коней. Дерматит ділянки пута.

**Змістовий модуль 2.
(Ендокринологія тварин)**

Тема лекційного заняття 5. (19 год.) Найбільш поширені ендокринні захворювання тварин. Дисфункція гормонів наднирників у тварин. Гіперадренкортицизм. Гіпоадренкортицизм.

Тема лекційного заняття 6. (19 год.) Дисфункція гормонів щитоподібної залози у тварин. Гіпотиреоз собак. Гіпертиреоз котів.

Тема лекційного заняття 7. (17 год.) Порушення ендокринної функції підшлункової залози. Гіперглікемія. Цукровий діабет.

Тема лекційного заняття 8. (16 год.) Невідкладні ендокринні стани у тварин. Гостра недостатність кори наднирників. Діабетичний кетоацидоз. Гіпоглікемія. Гіперкальціємія. Гіпокальціємія.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	сам.	
Змістовий модуль 1. Дерматологія дрібних тварин та коней						
Тема 1. Введення до предмету. Мета та завдання дисципліни, значення у формуванні спеціальних знань та навичок у фахівців ОС Магістр. Основні синдроми ураження шкіри та шкірних залоз у дрібних тварин.	19	2	-	2	-	15
Тема 2. Особливості діагностики хвороб шкіри у дрібних тварин.	21	2	-	4	-	15
Тема 3. Особливості лікування хвороб шкіри у дрібних тварин	4	2	-	2	-	
Тема 4. Дерматологія коней. Основні хвороби шкіри у коней та їх диференційна діагностика	5	2	-	3	-	
<i>Модуль 1 Усього годин</i>	79	8		11		30
Змістовий модуль 2						
Тема 5. Найбільш поширені ендокринні захворювання тварин. Дисфункція наднирників у тварин	19	2	-	2	-	15
Тема 6. Дисфункція щитоподібної залози у тварин.	17	2	-	-	-	15
Тема 7. Порушення ендокринної функції підшлункової залози.	19	2	-	2	-	15
Тема 8. Невідкладні ендокринні стани у тварин	16	1	-	-	-	15
<i>Модуль 2 Усього годин</i>	41	7	-	4	-	60
<i>Усього за семестр</i>	120	15	-	15	-	90

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	ТЕМА 1. Диференційна діагностика, аналіз клініко-лабораторних показників і лікування алопецій у свійських тварин.	2

2	ТЕМА 2. Диференційна діагностика, аналіз клініко-лабораторних показників і лікування алергії у свійських тварин.	2
3	ТЕМА 3. Диференційна діагностика, аналіз клініко-лабораторних показників і лікування отитів у свійських тварин.	2
4	ТЕМА 4. Диференційна діагностика алопецій у коней	2
	Модуль 1 всього	8
	МОДУЛЬ 2	
5	ТЕМА 5. Аналіз клініко-гематологічних показників тварин за дисфункції наднирників	2
6	ТЕМА 6. Аналіз клініко-гематологічних показників тварин за дисфункції ендокринної функції підшлункової залози	2
7	ТЕМА 7. Аналіз клініко-гематологічних показників тварин за дисфункції щитоподібної залози.	3
	Модуль 2 всього	7
	ВСЬОГО ЗА СЕМЕСТР	15

4. Теми самостійних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	МОДУЛЬ 1	
1	Самостійна робота №1 Особливості клінічного дослідження пацієнта з патологією шкіри	30
2	Самостійна робота №2 Загальні принципи діагностики хвороб шкіри. Методи діагностики хвороб шкіри.	30
3	Самостійна робота №3 Діагностика, лікування та профілактика дисфункції наднирників у тварин.	30
	ВСЬОГО ЗА СЕМЕСТР	90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- інші види.

6. Методи навчання.

- словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- наочні (ілюстрування, демонстрація, самостійне спостереження);
- практичні (метод справ, лабораторна робота, практична робота).

7. Форми контролю.

- поточний (опитування, тестування);

- рубіжний (контрольна робота, реферат, модулі);
- підсумковий (тестування, екзамен письмовий).

8. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4326>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

– основні

1. BSAVA Manual of Canine and Feline Dermatology / Hilary Jackson, Rosanna Marsella. 4th Edition. 2021. 350 p.
2. Moriello's Small Animal Dermatology, Fundamental Cases and Concepts: Self-Assessment Color Review / Darren Berger. 2nd Edition. 2019. 292 p.

– допоміжні

1. Превентивні технології забезпечення здоров'я дрібних домашніх і екзотичних тварин / Цвіліховський М.І., Голопура С.І., Грушанська Н.Г., Бойко Н.І., Немова Т.В., Палюх Т.А. Навчальний посібник. К. ЦП Компрінт, 2022, 423 с.

2. Внутрішні хвороби тварин: Цвіліховський М. І., Голопура С. І., Грушанська Н.Г., Бойко Н. І., Костенко В. М. практикум : навчальний посібник К.: Компрінт, 2023. 240 с.

3. Клінічна лабораторна діагностика. / Цвіліховський М.І., Бойко Н.І., Немова Т.В., Голопура С.І., Грушанська Н.Г., Бойко Г.В. Навчальний посібник Ч. 1. К.: Компрінт, 2023. 339 с.

5.Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин / http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/467/1/Metody_laboratornoi%27_klinichnoi%27_diagnostyky_hvorob_tvaryn.pdf.

Інтернет ресурси

1. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4326>
2. <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/nd/> – Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України
3. <http://www.nbuiv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського